

Het beste van solid state

Na afloop van de Audio Show Studio Alkmaar, verdween de Grandinote Shinai versterker in de kofferbak van de auto. Dat is makkelijker gezegd dan gedaan, want de Shinai is met een gewicht van 40kg geen ding om een stukje mee te gaan lopen. Zestig kilometer verderop werd de versterker dan ook vanuit het onder de luisterruimte liggende loading dock automatisch naar boven getransporteerd en naar de plek van bestemming gereden.

De eerste kennismaking met de Grandinote vond plaats tijdens een luistersessie bij Tingsha Audio in België. Importeur Jean Paul Elinck vertelde dat hij een geschikte versterker had gevonden om de verschillende Transmission Audio luidsprekermodellen aan te sturen. In de luisterruimte van Tingsha maakte de Shinai de nodige indruk. Reden om het ding naar Nederland te halen.

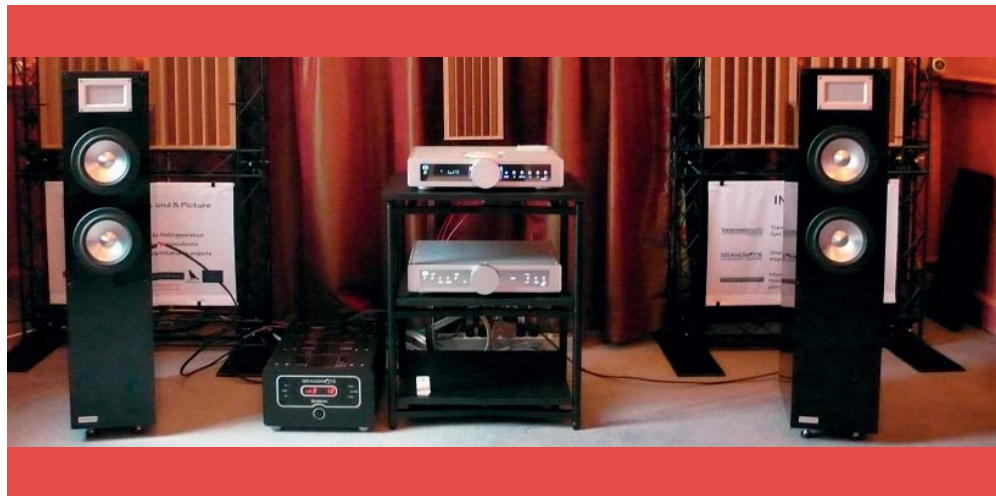
Sinds het moment dat transistoren en buizen min of meer in een concurrerende positie kwamen bij de bouw van audio-componenten, barstte de strijd los over welk component nou het beste geschikt is voor audio-versterking. Daar is al heel wat papier en forumruimte over dichtgeschreven zonder eensluitende eindconclusie. De discussie wordt ook vaak gevoerd vanuit verkeerde opvattingen en ervaringen. De collectieve perceptie bericht bijvoorbeeld nog steeds over warm klinkende buizenversterkers, terwijl een groot deel van de echt spraakmakende klassieke- en moderne buizenversterkers eerder tegen het neutrale presteren. De audio-industrie heeft vervolgens compromissen gevonden om het beste van 'both worlds' te combineren. Zo kennen we allerlei hybride versterkers met FET's, buizen en nuvistors, zijn er zelfs klasse-d versterkers met een buizen voortrap en zijn er pogingen gedaan om echte transistorversterkers zo 'analoog' mogelijk te doen klinken, whatever it may be... Het is redelijk om te veronderstellen dat deze kreet betekent dat componenten natuurlijker klinken en dat lijkt een meer geschikte term om het geluidsmatige gedrag van audio-componenten mee te omschrijven. De term 'natuurlijker' zal iedereen aanspreken die ervaring heeft met live-geluid. Geslaagde voorbeelden van versterkers die 'natuurlijker' klinken zijn de Quad 303, de Quad 50E en de beroemde Electrocompaniet 'Electro'. Deze versterker werd op initiatief van Svein Erik Borja gebouwd bij het indertijd piepkleine Electrocompaniet, uit onvrede met de prestaties van de eerdere solid state versterkers met hun lage THD (vervormingstype). Matti Ojala toonde in zijn bekende AES-paper al aan dat versterkers met de laagste THD niet het beste klinken. Borja ontwikkelde zijn versterker op basis van het concept van Ojala. Wie de Electro beluistert, zal merken dat deze versterker erg klinkt als een buizenamp. Er werd gebruik gemaakt van weinig terugkoppeling en de harmonische vervorming van de eerste exemplaren was redelijk hoog. Dat verklaart voor een deel het buisachtige karakter. Ook McIntosh zag voordelen in het voorzien van solid

state versterkers van een uitgangstransformator. In het algemeen geldt dat een klasse-A instelling ook bij kan dragen tot een natuurlijker klankbeeld.

Grandinote

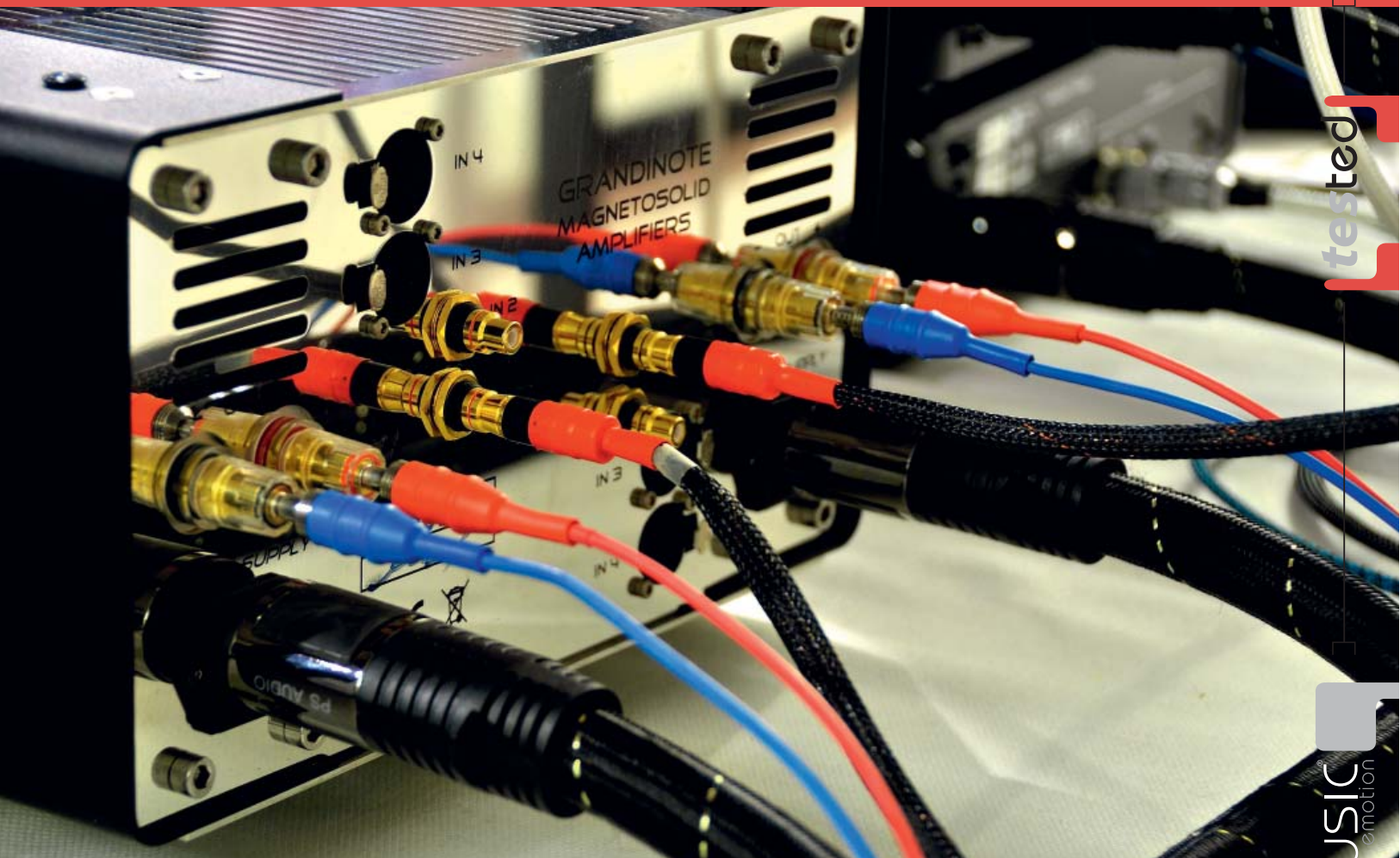
Het Italiaanse Grandinote heeft het tubosolid state dilemma opgelost met behulp van de zogenaamde MagnetoSolid technologie. Wie daar meer over wil weten zal merken dat de website niet echt verhelderende informatie verstrekt. Daarom maar even contact opgenomen met Massimiliano Magri, de oprichter van Grandinote. Hij benadrukt dat de Grandinote versterkers de harmonische inhoud en de muzikaliteit van buizenversterkers hebben en de kracht en extensie van solid state ontwerpen. MagnetoSolid is een nieuwe technologie waarover geen verdere informatie beschikbaar is. De enige reden, volgens Max, om daar een naam aan te geven is dat de Grandinote versterkers daadwerkelijk voor een heel nieuw geluid zorgen. Ze zijn volgens hem ook heel anders dan de Quad 50E en de

lang dat er maar verdraaid weinig grotere verschillen zijn tussen versterkers. Maar, de Grandinote klinkt inderdaad anders. Zonder verdere inhoudelijke technische informatie kan er met een beetje analyserend denken toch wel iets gezegd worden over waarom de Grandinote zo klinkt. Misschien lacht Max zich dan drie keer in het rond, maar de analyse zal ook niet ver van de waarheid afzitten. Bekend is in ieder geval dat de Shinai bestaat uit een tweetal volledig gescheiden versterkers in dezelfde behuizing. Elke helft heeft een eigen netaansluiting, dus de kosten voor exorbitant dure aftermarket powercables verdubbelen in dit geval. De versterker is integrated, werkt in klasse-A zonder plateau bias, levert 37 Watt per kanaal, heeft een frequentiebereik van 2 Hz tot 240 kHz, heeft twee RCA en twee XLR-ingangen, weegt 40 kg en meet 318x196x473 mm. Vanuit de fabriek is er vijf jaar garantie. Verder is bekend dat er geen tegenkoppeling wordt gebruikt en dat de schakeling is opgebouwd naar voorbeeld van een buizenschakeling-ar-

McIntoshes. Max wil uitdrukkelijk niet de essentie van zijn techniek met anderen delen. Akkoord, Max heeft hier zeker een punt. Normaal zou zo'n verhaal afgedaan kunnen worden als marketing blurghh. Elke fabrikant die hier komt beweert immers dat zijn versterker uniek is en ook nog het beste dat in de markt is. Tien seconden luisteren maakt vaak snel een einde aan dit soort veronderstellingen. Audiofielen met echte ervaring weten al-

chitectuur. De zeer fraai uitgevoerde behuizing van de versterker doet recht aan het Italiaanse gevoel voor stijl en design, maar verklaart niet het exorbitante gewicht van deze relatief compacte integrated. Er zijn twee nettransformatoren, maar de gewichtsbalans van het apparaat doet vermoeden dat er wel degelijk een tweetal uitgangstransformatoren aanwezig is. Materialen en de architectuur van een uitgangstransformator heb-

ben een flinke invloed op de geluidsmatige prestatie. Het lijkt dus waarschijnlijk dat Max hier een aantal vrijheidsgraden heeft benut om een prestatie verhogend ontwerp voor die trafo's te maken. Grandinote bericht in ieder geval over de toepassing van ferromagnetische componenten. Wordt daarmee het core-materiaal in de uitgangstrafo's bedoeld? Bij de ferro-metalen hoort onder andere nikkel. Nikkelstaal wordt vaak in het kernmateriaal gebruikt en geeft een erg lineaire trafo-functie met weinig verlies. Of bedoelt Max de toepassing van ferriet? Ferriet is namelijk een zogenaamd alpha-ijzer met een kristalrooster dat C-atomen bevat. Maar, ferriet-cores zijn alleen zinvol bij zeer hoge frequenties. Wie vervolgens luistert naar de Grandinote kan zich voorstellen dat de geluidsmatige indruk heel goed past bij een eenvoudig opgebouwde schakeling in klasse-A, met uitgangstransformatoren, direct gekoppelde versterkerstages en zonder tegenkoppeling.

Meer technische informatie is te vinden op de website van de importeur.

Luisteren

De Grandinote Shinai volgt een eigen startprocedure. Een teller loopt langzaam van honderd naar nul. Dat maakt onze ker. Je weet dan niet of je achter zandzakken moet duiken of afwachten wat er verder gebeurt. De Shinai is in ieder geval gebruiksvriendelijk. Een minimaal aantal knoppen op het front geeft toegang tot de ingangskeuze, het volume en een mute. Die functies zijn ook via de afstandsbediening bereikbaar. Via een program mode kan de balans worden geregeld en voorkeurs default volume settings voor de ingangskanalen. Ook het display kan uitgeschakeld worden en een symmetrische ingang kan eventueel omgezet worden naar unbalanced.

De geluidsmatige prestatie van de Shinai is zeer herkenbaar en makkelijk te kwalificeren. Los van de enorme dyna-

mische capaciteiten en het strakke en gedefinieerde laag, doet er verder niets denken aan het basiskarakter van veel solid state versterkers. De Grandinote heeft die fraaie 'glans' en harmonische diepte die kenmerkend is voor buizenversterkers. De versterker klinkt zeer gedetailleerd en fijnzinnig. Verder valt de enorme schoonheid van het geluid op. Samen met de juiste luidsprekers staat er een onwerkelijk vrije, diepe en brede stage. Daarmee beweegt deze versterker in het gebied tussen solid state en buizen en laat het beste van twee werelden horen. In principe iets dichter bij het buizengeluid dan bij solid state, zonder soft, vaag of te warm te klinken. Maar, dat doen de betere echte buizenversterkers natuurlijk ook niet. Getriggered door opmerkingen in de vorige Music Emotion over de zeer fraaie re-release box van de Beatles, is die box en divers historisch Beatles materiaal maar opgehaald uit het magazijn en afgespeeld via

de Grandinote. Het artikel zegt dat de oorspronkelijke analoge kwaliteit van de EMI-masters heel puur terugkomt van die re-releases en dat zoiets nooit bereikt kan worden op een digitaal formaat. Dat betekent in feite dat het stukje mastering voor die re-releases met zeer veel vakkennis is gedaan, waardoor de elpees de analoge goodies hebben weten te behouden. Maar, luisterend naar de re-releases op de Grandinote set, is duidelijk hoorbaar dat de elpees gemaakt zijn van een digitale master. Een elpee van een analoge master klinkt namelijk heel anders en ook dat laat de Grandinote goed horen bij vergelijking met de oorspronkelijke Engelse Beatles platen. De re-releases zijn namelijk gebaseerd op de digitale masters die in 2009 werden gemaakt voor de toenmalige cd-uitgave. Het originele analoge Abbey Road materiaal van de Beatles was kwalitatief (helaas) niet echt top en re-mixen was simpelweg niet mogelijk. Om de cd-versie te maken werden de analoge stereo-opnamen voorzien van enige compressie en limiting. Daardoor gingen ze homogener klinken, maar ook anders dan de originele platen. Die verschillen laat de Shinai genadeloos horen. Wie goed luistert naar de nieuwe elpees uit de box, kan horen dat het geluidsniveau hoger is en dat er stemmen vanuit de achtergrond naar voren zijn getrokken. Die hele digitale proces-

sing vond plaats in het 24-bits domein. De metal masters van de nieuwe elpees zijn zeer waarschijnlijk gemaakt op half-speed. Dat kun je zien aan de iets bredere groeven. Dat vertaalt zich geluidsmatig vaak in een iets 'warmer' oftewel 'analoger' geluid. Dat de nieuwe elpees buitengewoon goed en analog klinken komt dus voort uit manipulatie in het digitale domein en niet omdat de oorspronkelijke analoge opnamen erg bijzonder waren. Een ritje naar de studio, met onder de ene arm de Shinai en onder de andere arm een hele stapel Beatles platen en cd's, krijgt een vervolg met het aansluiten van de Shinai op een stel studio-monitoren en aan de ingangszijde een machtige EMT 927 met Manley phono-stage. De Grandinote excelleert vervolgens door al die verschillen genadeloos te presenteren.

Terug in de luisterruimte verplaatst de Shinai iedereen nog steeds naar hemelse dimensies. Het is puur genieten als favoriete muziek zo subtiel en klankmatig rijk wordt gepresenteerd in een onwerkelijke stage. Om het verschil met de overigens uitstekende Beatles re-releases te demonstreren, ligt er vervolgens een echte analoge Amerikaanse persing van Joan Baez op de draaitafel. Amerikaanse persingen waren in die tijd vaak al een stuk beter dan veel Engelse exemplaren. Het verschil met de Beatles re-releases in geluidskwaliteit is drama-

tisch. Je hoort hier wat full analog kan doen. De Shinai laat dat allemaal zeer duidelijk voor het voetlicht komen. Nagenietend van de Shinai en na een volle nacht plaatjes draaien, breekt de zon langzaam door. De bestelbus staat voor en alle apparatuur gaat weer retour. De Shinai naar de show in Rotterdam. In de luisterruimte rest slechts de Tivoli radio.

Conclusie

De Grandinote Shinai presenteert het beste van solid state en laat een aantal plezierige eigenschappen van buizenversterkers horen. Voor degenen die zich altijd storen aan de onbetrokkenheid en de relatieve 'hardheid' en scherpte van veel solid state versterkers, biedt de Grandinote een ideale oplossing. Er hangt natuurlijk een prijskaartje aan, maar de Shinai hoort bij de allerbeste integrated versterkers in de markt. De andere kant van het verhaal is dat een echt goede solid state en een echt goede buizenversterker ook niet goedkoop zijn. Je komt kwalitatief niet ver weg met het merendeel van de Chinese buizenversterkers, behoudens een kleine uitzondering. Ook op solid state gebied is de keuze binnen het echt goede materiaal beperkt en doorgaans wat duurder. Waarom zou je het jezelf aandoen om een middelmatig presterende versterker te kopen? Leuk dat je een koopje scoort. En dan? Die lage prijs ben je binnen drie weken vergeten. Vervolgens zit je elke dag met een geluidsbeeld dat ergernis wekt. In de krant staat vandaag dat Nederland pakweg 300 miljard aan spaargeld heeft. Daar kun je niet naar luisteren. Koop dus een Shinai, een set goede luidsprekers en een goede cd-speler. Je hebt dan voor iets meer dan 15k een set die vrijwel alles goed doet, veel zogenaamde topsystemen het nakijken geeft en waar je jarenlang naar kunt luisteren.

Tekst: Ruud Jonker

Fotografie: Ivan Modder

PRIJS
GRANDINOTE SHINAI € 9.900,-

TINGSHA AUDIO, TEL: +32-(0)497-751025
E-MAIL: TINGSHAUDIO@GMAIL.COM
WWW.TINGSHAUDIO.COM